

Dosarul nr.2ra-83/2020

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei (Iu. Malcoci)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

Î N C H E I E R E

22 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Golovca împotriva Renatei Ptișin privind modificarea modalității de plată a pensiei de întreținere a copilului minor și încetarea plății pensiei pentru întreținerea fostei soții,

împotriva deciziei din 13 august 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a ț ă :

La 01 noiembrie 2018 Vasile Golovca a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Renatei Ptișin privind modificarea modalității de plată a pensiei de întreținere a copilului minor și încetarea plății pensiei pentru întreținerea fostei soții.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că s-a aflat în relații de căsătorie cu Renata Ptișin începând cu 02 septembrie 2016 până la 20 februarie 2018. Din căsătorie, la XXX s-a născut copilul XXX.

Prin hotărârea din 29 ianuarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei s-a dispus încasarea din contul său în beneficiul Renatei Ptișin a pensiei pentru întreținerea copilului minor XXX, născut la XXX, în mărime de 1/4 din salariu sau alte venituri, începând cu 06 decembrie 2017 până la atingerea majoratului de către copil.

Prin hotărârea din 10 mai 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei s-a dispus încasarea din contul său în beneficiul Renatei Ptișin a pensiei pentru întreținerea fostei soții în legătură cu îngrijirea copilului comun, în mărime de 1000 de lei lunar, începând cu 26 februarie 2018 și până la atingerea vârstei de 3 ani de către copil, adică 08 iulie 2020.

La momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată de către Renata Ptițin privind încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și fostei soții, dânsul avea venituri pe care la moment nu le mai realizează. După pronunțarea hotărârii judecătorești și pe parcursul executării acesteia, din iunie 2018 starea materială s-a înrăutățit radical, la 21 iunie 2018 fiindu-i stabilit grad de dizabilitate, fără dreptul de a munci, s-a stabilit pensie pentru dizabilitate în mărime de 287 de lei pentru gradul II de invaliditate.

Conform certificatului din 11 octombrie 2018 eliberat de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Sîngerei, se confirmă că dânsul se află la evidența CTAS Sîngerei și beneficiază de alocație pentru persoane cu dizabilitate accentuată de la 21 iunie 2018 în mărime de 287 de lei și suport financiar de 120 de lei. Nu este încadrat în muncă, iar potrivit extrasului de pe contul bancar, pe o perioadă de 5 luni nu mai are rulaje pe cont.

Deoarece are o situație financiară instabilă, solicită modificarea modalității de încasare a pensiei de întreținere a copilului minor și stabilirea acesteia într-o sumă bănească fixă plătită lunar în mărime de 400 de lei, or menținerea încasării pensiei de întreținere sub forma unei cote-părți din salariu și/sau alte venituri, poate avea loc doar când părintele este angajat în câmpul muncii și dispune de un salariu și/sau alte venituri stabile.

Cu Ptițin Renata s-a aflat în relații de căsătorie pe parcursul la 1 an și 6 luni, potrivit actelor de încheiere și desfacere a căsătoriei, însă de facto căsătoria lor a durat doar câteva luni. Dânsul este persoană cu dizabilitate, inapt de muncă, care însuși necesită sprijin material și în astfel de circumstanțe ar avea dreptul de a beneficia de pensie de întreținere de la fosta soție. Astfel, venitul realizat din pensia de invaliditate și suportul financiar în sumă totală de 407 lei, din care la moment $\frac{1}{4}$ cotă-parte constituie 101,75 de lei urmează a fi încasată în formă de pensie pentru întreținerea copilului minor, iar pentru întreținerea personală rămân doar 305,25 de lei. Pornind de la principiul echității, legalității este ireal de a încasa din contul său pensie pentru întreținerea fostei soții, din care considerent consideră că instanța de judecată îl poate elibera de obligația de întreținere a fostei soții în legătură cu îngrijirea copilului stabilită prin hotărâre judecătorească.

Reclamantul Vasile Golovca a solicitat schimbarea/modificarea modalității de plată a pensiei de întreținere a copilului minor XXX, stabilit prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 29 ianuarie 2018, cu încetarea plății pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de $\frac{1}{4}$ cotă-parte din salariu și alte venituri; – încasarea din contul său în beneficiul Renatei Ptițin a pensiei de întreținere a copilului minor XXX, născut la XXX, în sumă bănească fixă de 400 de lei lunar, până la atingerea majoratului de către copil; – dispunerea scutirii și încetării plății de la Golovca Vasile a pensiei pentru întreținerea fostei soții Renata Ptițin în legătură cu îngrijirea copilului până la atingerea vârstei de 3 ani, începând cu 01 iunie 2018.

Prin hotărârea din 18 martie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, acțiunea depusă de Vasile Golovca împotriva Renatei Ptițin privind modificarea modalității de plată a pensiei de întreținere a copilului minor și încetarea plății pensiei pentru întreținerea fostei soții s-a respins ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Vasile Golovca în beneficiul Renatei Ptițin cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2500 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a concluzionat că reclamantul nu a probat schimbarea stării financiare, care ar duce la micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor și scutirea de la plata pensiei de întreținere a fostei soții, care îngrijește copilul minor, or doar în baza declarațiilor părții, a certificatului care confirmă primirea alocației și a suportului financiar, certificatului Primăriei c.Sîngerei Noi, și informația privind lipsa cărorva rulaje doar de la BC „Victoriabank” SA, nu se confirma în ansamblu starea financiară dificilă a reclamantului, or ultimul nu a prezentat instanței probe concludente și pertinente ce ar confirma veridic situația sa financiară. Mai mult, reclamantul în cadrul examinării cauzei civile despre stabilirea pensiei de întreținere a copilului minor a declarat că primește din partea statului Israel pensie de dizabilitate în mărime de 800 dolari SUA, iar invocând schimbarea situației financiare, în sensul înrăutățirii acesteia, nu a probat faptul că nu mai primește suma enunțată.

Prin decizia din 13 august 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Vasile Golovca și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 18 martie 2019, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Golovca împotriva Renatei Ptițin privind modificarea modalității de plată a pensiei de întreținere a copilului minor și încetarea plății pensiei pentru întreținerea fostei soții.

Pentru a decide astfel instanța de apel a considerat justă soluția instanței, care a reținut că răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să conducă înainte de orice de interesul superior al copilului, având în vedere că oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grija sa un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Instanța a concluzionat că deși reclamantul indică asupra faptului că nu dispune de surse materiale proprii care i-ar permite întreținerea sa și a copilului său, acesta nu a prezentat probe suficiente în susținerea celor invocate. Or, referirea la maladia pe care o deține, nu denotă imposibilitatea achitării pensiei de întreținere a copilului și nici nu denotă imposibilitatea de a fi angajat în câmpul muncii.

La 29 octombrie 2019 Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu, în temeiul art. 432 alin. (2) lit. a), c) Cod de procedură civilă, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei din 13 august 2019 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 18 martie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

Menționează că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Invocă că deși instanțele inferioare au reținut cadrul legal pertinent cazului, acesta nu a fost de fapt aplicat deoarece instanțele au interpretat eronat legea vis-a-vis de circumstanțele cauzei, or instanțele nu au ținut cont de prevederea art. 75 alin. (2) și art. 110 Codul familiei, anume că recurentul Vasile Golovca a devenit persoană cu dizabilități ce se confirm prin actele prezentate. Astfel, dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere sau a modalității de încasare

a pensiei de întreținere pentru copilul minor îl au ambii părinți în egală măsură. Starea materială și familială a acestora sunt principalele condiții de care trebuie să țină cont la stabilirea și modificarea mărimii pensiei acordate copilului. Din probele prezentate de recurent, se observă situația financiară instabilă a lui Vasile Golovca, cu lezarea substanțială a intereselor atât a părintelui care datorează întreținere, cât și cele ale copilului minor.

Pe alt capăt de acțiune, privind anularea întreținerii fostei soții în legătură cu îngrijirea copilului până la atingerea vârstei de 3 ani, instanța de apel nici nu s-a expus și nu a aplicat art. 85 Codul familiei, potrivit căruia instanța judecătorească este în drept să-l elibereze pe unul dintre soți (fostul soț) de obligația de întreținere sau să limiteze această obligație la un anumit termen dacă: c) soții (foștii soți) s-au aflat în relații de căsătorie cel mult 5 ani.

Precizează că s-au aflat în relații de căsătorie cu Renata Ptișin pe parcursul a 1 an și 6 luni, potrivit actelor oficiale de încheiere și de desfacere a căsătoriei, însă de facto căsătoria lor a durat doar câteva luni. Totodată având în vedere înrăutățirea stării materiale a recurentului, în legătură cu starea sănătății acestuia și dizabilitatea căpătată, instanța putea pronunța hotărâre de eliberare de la plata pensiei de întreținere în beneficiul fostei soții în temeiul art. 85 lit.c) Codul familiei.

A invocat că persoanele cu dizabilități reprezintă o categorie de persoane dezavantajate, comparativ cu alte categorii de populație, astfel este contrar normelor naționale și internaționale să se dispună obligația de întreținere de la o persoană cu dizabilități precum este Vasile Golovca, în beneficiul unei persoane apte de a se întreține. Statul oferă părintelui care se află în concediu pentru îngrijirea copilului, alocații în perioada îngrijirii copilului în vârstă de până la 3 ani.

Deși în Codul familiei nu există o normă expresă de scutire/eliberare de la plata pensiei de întreținere în beneficiul fostului soț în legătură cu situația materială precară sau apariția altor circumstanțe care ar face imposibilă executarea obligației de întreținere a fostului soț, instanța ar putea să se conducă și să pună la baza hotărârii sale prevederile Constituției privind dreptul la viață a persoanei, tratatele internaționale în domeniul protecției persoanelor cu dizabilități și de jurisprudența relevantă a CEDO.

Menționează că instanța de apel în pct.62 din decizie face referire la un proces-verbal din alt dosar, care de fapt nu dovedește nici o circumstanță în cauza dată, or Golovca Vasile pretinde înrăutățirea stării materiale din iunie 2018 de când i s-a stabilit grad de dizabilitate în Republica Moldova și nu din perioada precedentă de când realiza alte venituri, care nu le mai are. Astfel, concluzia instanței de apel în această parte este eronată, ilegală și inechitabilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 13 august 2019 a Curții de Apel Bălți a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 29 august 2019 (f.d.99), fiind recepționată de avocatul Aliona Ciocanu, care reprezintă interesele recurentului Vasile Golovca la 02 septembrie 2019 (f.d. 100).

Prin urmare, Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu a declarat la 29 octombrie 2019 recurs împotriva deciziei instanței de apel, în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 19 decembrie 2019 Renata Ptișin a depus referință la recursul declarat de Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu, solicitând respingerea recursului și menținerea hotărârii primei instanțe și decizia Curții de Apel Bălți, acestea fiind corecte și pronunțate doar în interesul copilului minor.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Cod de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs

consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor imputate instanțelor inferioare, o minimă argumentare a criticii în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a

constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vasile Golovca, reprezentat de avocatul Aliona Ciocanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh